

Ekonomi och styrning
Mona Fridell
EJ

Bidrag till fristående skolor – intressanta domar

Från och med kalenderåret 2010 gäller nya regler i skollagen (2010:800) för beräkning av kommunernas bidrag till fristående skolor, förskolor, fritidshem och förskoleklasser. Kompletterande föreskrifter finns i Skolförordningen (SFS 2011:185) och Gymnasieförordningen (SFS 2010:2039).

En av de viktigaste förändringarna i regelverket är att de fristående huvudmännen får överklaga en kommuns bidragsbeslut hos allmän förvaltningsdomstol. SKL har därför följt rättsläget sedan 2010 och kan konstatera att domarna i förvaltningsrätterna i många fall är motstridiga. Numera har dock de flesta överklagansgrunder prövats även i någon av kammarrätterna. Vi samlar därför inte längre in samtliga domar¹ utan koncentrerar oss på domar från kammarrätterna. Vi försöker dock fånga in domar från förvaltningsrätterna som rör överklagansgrunder som inte tidigare behandlats.

Förvaltningsrättens domar är inte några prejudikat och det finns endast ett avgörande från Högsta förvaltningsdomstolen än så länge, det avser tilläggsbeloppet. Det går därför inte att säga att det finns någon klar praxis än men det finns ändå domar som kan ge viss vägledning. Nedan har vi sammanställt några av de domar som vi tror kan vara bra att känna till. Eftersom domarna från kammarrätterna väger tyngre har vi markerat dem genom att använda **röd** färg. Vi har valt att sortera domarna utifrån de vanligaste överklagansgrunderna enligt nedan.

1 Otydliga beslutsunderlag	2
2 Gränsdragning administration	3
3 Beräkning moms och administration	3
4 Samverkansavtal gymnasieskolan – hur ska ersättningen beräknas?	5
5 Ersättning per program eller inriktning	6
6 Kommunala underskott	6
7 Lokaler	8
8 Villkorade bidrag	9
9 Avläsningstillfällen	9
10 Socioekonomisk viktning/strukturbidrag/små skolor	10
11 Tilläggsbelopp för särskilt stöd	10

¹ För SKL:s medlemmar finns det webbaserade verktyget Projectplace där vi har samlat domar, en del statistik om dessa samt vår uppföljning av de nya bidragsreglerna.

1 Otydliga beslutsunderlag

En av de vanligaste orsakerna till överklagande är att de fristående skolorna inte kan göra en bedömning av om lika villkor har tillämpats.

Förvaltningsrätterna har haft olika åsikter om hur beslutsunderlagen ska se ut. Nedanstående domar visar hur olika domstolarna kan tolka liknande grunder för överklagan.

FKA 7943-10 Det är tillräckligt att skicka beräkningar och motivering vid förfrågan.

FVA 354-10 Beslutet innehåller ingen motivering. Redan på denna grund ska beslutet upphävas och visas åter till BUN för nya beslut.

FKA 4756-10 Det går inte att kräva att en samverkanskommun, som använder genomsnittlig kostnad, ska kunna redovisa övriga kommuners beräkningar.

FLI 4488-10 Att kommunen erbjuder programmet via samverkansavtal innebär inte att kravet på redovisning kan efterges.

När det gäller detaljeringsnivå har domstolarna ofta utgått från förordningstexterna.² Om kommunens beslutsunderlag uppfyllt minimikraven enligt förordningarna har redovisningen oftast ansetts uppfylla kraven. Se t.ex. [KGO 2187-11](#)

Det finns en dom, FMA 886-11, där rätten konstaterar att en redogörelse av vad som inte ingår i beräkning av övriga kostnadsposter (och därmed ska täckas av administrationsschablonen, SKL:s anmärkning) kan vara avgörande för frågan om bidraget beräknats på samma grunder. Förvaltningsrätten anser därför att redovisningskravet ska kunna omfatta en skyldighet att lämna en sådan redogörelse.

SKL:s kommentar: Det grundläggande kravet måste vara att de enskilda huvudmännen ska kunna avgöra om bidragen innebär lika villkor. I vårt cirkulär 09:75 ger vi nedanstående råd om vilken information som besluten ska innehålla: "Besluten ska vara skriftliga, ange tillämplig lagbestämmelse och vara försett med motivering. Motiveringen kan utgöras av ett beräkningsunderlag, gärna kompletterat med en förklarande text, som på ett sammanfattande sätt klart beskriver hur bidraget beräknats. Utgångspunkten bör vara att den enskilde huvudmannen utifrån beräkningsunderlaget ska kunna bedöma om kommunen använt samma grunder som vid fördelning av resurser till de egna verksamheterna. Enligt vår bedömning kan det göras genom en jämförelse av bidragsbeloppen till egen och enskild verksamhet. Eventuella skillnader ska kunna förklaras, t.ex. om kommunens enheter gratis kan nyttja kommungemensamma resurser såsom städning eller måltider medan motsvarande kostnader ingår i bidragen till enskilda huvudmän. Förslagsvis redovisas även en sammanfattning av nämndens totala budget för att tydliggöra vilka resurser som finns utöver de som ingår i bidragsberäkningarna, t.ex. kostnader för myndighetsutövning, skolskjutsar och liknande övergripande kostnader."

² Skolförordningen (2011:185) och Gymnasieförordningen (2010:2039)

2 Gränsdragning administration

När det gäller administrationsschablonen är den ett avsteg från likabehandlingsprincipen. Tanken med en schablon var att underlätta beräkningarna.

Vare sig proposition, skollag eller förordningar innehåller någon exakt definition av vilka kostnader som ska täckas av administrationsschablonen. Eftersom regelverket om vad som ska ingå i administration är oklart, har flera överklaganden gjorts. Vissa klaganden finns:

FFA 2810-10 De nämnda tjänsterna (förvaltningsledning, ekonom- och personaladministratörer och skollassistenter m.fl.) är administrativa.

FMA 11814-10 Rektor och förskolechef ska ingå i underlaget innan schablonberäkningarna görs.

Kostnader för vaktmästare har bedömts lite olika, oftast tas hänsyn till vilka arbetsuppgifter vaktmästaren utför.

FHA 630-10 Vaktmästare kan i kostnadshänseende betraktas som administration.

FLI 2827-10 Huvudmannen har fått för lågt belopp p.g.a. vaktmästare, städ och ränta. I vart fall vissa av dessa kostnader utgör enligt förvaltningsrätten ersättningsgilla driftkostnader.

Studie- och yrkesvägledning (SYV) har också bedömts olika i förvaltningsrätterna. Enligt FGO 5013-10 och FMA 4090-10 kan SYV ingå i administration. Enligt FUM 1100-10 ska SYV ingå in undervisning. Det finns en dom från kammarrätten **KGO 2598-11** som säger att arbetsuppgifterna har så nära samband med undervisning att de inte går att betrakta som administration.

3 Beräkning moms och administration

När det gäller beräkning av schabloner för administration och mervärdesskatt har vissa kommuner ifrågasatt om lokalkostnader ska ingå och i vilken ordning schablonerna ska läggas på. Enligt bl.a. förvaltningsrätten i Linköping, FLI 4255-10, 5209-10, ska lokalkostnader ingå när schablonerna beräknas. ”Ersättning för administration och ersättning för mervärdesskatt ska beräknas på ersättning för lokalkostnader eftersom ersättning för lokalkostnader omfattas av grundbeloppet” ...

Det finns två olika tolkningar av hur schablonerna för administration och mervärdesskatt ska beräknas. De flesta kommuner har använt sig av den traditionella ”påslagsmetoden” vilket inneburit att man räknat ihop alla övriga kostnadsposter i grundbeloppet (undervisning, lokaler, läromedel, måltider, elevhälsa, lokaler) och sedan gjort ett påslag med 1,03 (tre procent) för administration och därefter 1,06 (sex procent) för mervärdesskatt.

Exempel ”påslagsmetoden”

Belopp före schabloner	91 000
Administration påslag med 3 %	2 730
Moms påslag med 6% (91000+2730)*0,06	5 624
Totalt belopp	99 354

Det finns dock några kommuner som utgått från lagtextens formulering och låtit moms och administration vara tre respektive sex procent av grundbeloppet. Denna metod har också förvaltningsrätten i Falun förordat i flera domar, FFA 2367-10 m.fl. genom att ange följande mall:

Mervärdesskatt och administration bör beräknas på följande sätt:

X=grundbelopp

X=undervisning+lokaler+läromedel+måltider+elevhälsa+(administration (0,03X))
+(moms (0,06X))

Exempel 3 respektive 6 procent av grundbeloppet

Belopp före schabloner	91 000
Totalt belopp = 91 000/0,91%	100 000
Administration 3% av totalt belopp	3 000
Moms 6 % av totalt belopp	6 000

Det senare sättet att beräkna schablonerna har i flera fall överklagats och såväl Kamrarrätten i Jönköping, [KJO 743-744-11](#), som Kamrarrätten i Sundsvall [KSU 335-12](#) har kommit fram till att ”påslagsmetoden” ska användas genom att sätt upp nedanstående förtydligande:

Ersättning för administration ska beräknas på 9 kap. 6 § p. 1–4 och 7

Ersättning för mervärdesskatt ska beräknas på 9 kap 6 § p 1–5 och 7

(*infogat av SKL: punkterna 1–7 = 1. undervisning, 2. läromedel och utrustning, 3. elevvård och hälsovård, 4. måltider, 5. administration, 6. mervärdesskatt, och 7. lokalkostnader.*)

4 Samverkansavtal gymnasieskolan – hur ska ersättningen beräknas?

Det enda som domstolarna är helt överens om när det gäller ersättningar som bygger på samverkansavtal, är att det inte finns något regelverk för prissättning i ett samverkansområde. En rad modeller har accepterats av domstolarna och det finns även domar mot vissa modeller, såsom lägsta pris nedan.

Genomsnittligt pris

FST 20508-10 Ett genomsnittspris (beräknat utifrån de anordnande kommunernas olika bidrag, SKL:s anmärkning), får anses vara befogat att använda sig av.

Lägeskommunens pris

FLI 23-10 m.fl. En blandning av olika modeller bl.a. lägesprincipen kan användas.

Riksprislistan

FLI_944-11 m.fl. Riksprislistan är inte tillämplig när kommunen erbjuder utbildningen.

Lägsta pris

Det finns några tidiga domar som accepterat att det lägsta interkommunala priset används för beräkning av bidrag till fristående skolor. Men senare domar pekar i motsatt riktning. Av FKA 1560-11 m.fl. framgår att lägsta pris inte förefaller vara i överensstämmelse med likabehandlingsprincipen. Vid en överklagan av lägsta pris kom kammarrätten **KGO 8947-11 m.fl** fram till att när kommunen inte anordnar utbildningen är ett medelvärde av de samverkande kommunernas budgeterade kostnader en rimlig metod för beräkning av bidrag.

Gemensam prislista

SKL:s kommentar: Vi har inte sett någon dom som rör en beslutad gemensam prislista i samverkansområdena, vilket förmodligen beror på att det anses vara ett rimligt sätt att bestämma bidragen och därför inte överklagats. Med gemensam prislista avser vi en modell där ersättningarna för såväl samverkanskommunernas egna skolor, ersättningar till kommuner utanför samverkansområdet och ersättningar till fristående skolor bygger på samma beräkningar.

5 Ersättning per program eller inriktning

När det nya regelverket infördes pekades två inriktningar ut som extra dyra; musik inom det estetiska programmet och transport och logistik inom fordonsprogrammet. Sedan har det tillkommit ytterligare inriktningar inom Naturbruksprogrammet och Bygg- och anläggning som särbehandlas. Det finns dock olika tolkningar av om bidragen ska fastställas per program eller per inriktningsnivå även i övriga fall och domstolarna är inte eniga i sina bedömningar:

FLI 4186-11 Bolaget anordnar en utbildning som motsvarar energiprogrammet inriktning sjöfartsteknik. Enligt Skolverkets beslut är utbildningen i bidragshänseende att hänföra till energiprogrammet. Såvitt framgår av utredningen i målet har kommunen bestämt bolagets bidrag efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till kommunens egna energiprogram

FST 21921-10 m.fl. Kommunen erbjuder inte inriktningen Sjöfartsteknik. Bidraget ska beräknas enligt riksprislistan.

Kammarrätten i Jönköping har i [KJO 686-12](#) prövat FLI 4186-11 och kommit fram till att Sjömansskolan ska erhålla bidrag enligt riksprislistan. Kommunen erbjuder energiprogrammet men inte den aktuella inriktningen sjöfartsteknik.

6 Kommunala underskott

En av de vanligaste frågorna är hur man ska hantera kommunala underskott i boksluten. I såväl lagstiftning som förarbetena i propositionerna 2008/09:171 *Offentliga bidrag på lika villkor* och 2009/10:157, *Bidragsvillkor för fristående verksamheter* behandlas bara tillskott eller minskningar under löpande budgetår. Eftersom det i normalfallet inte fattas något beslut som kan överklagas med förvaltningsbesvär i samband med kommunernas bokslut, har det tagit lång tid innan några domar rörande bokslutsunderskott tagits av domstolarna. Nu finns det dock några domar som berör kommunala underskott som inte balanseras till nästa år utan ”skrivits av” i kommunens bokslut.

FGO 7382-12 ”Underskottet anses sannolikt uppkommit delvis på grund av att bidrag utgått till fristående verksamheter för barn som valt att gå till dessa och att de kommunala enheterna samtidigt erhållit bidrag för oförändrat antal barn, trots att deras faktiska antal barn minskat. En sådan fördelning innebär att de kommunala enheterna under verksamhetsåret erhållit mer i bidrag per barn än vad som fastställdes i kommunens budget. Kommunen har i målet inte anfört eller genom ingivna handlingar visat att någon del av underskottet skulle ha balanserats till följande budgetår och att kommunen därmed, genom att inte tillåta avskrivning av underskottet skulle ha förhindrat att resurstillskottet gynnat de kommunala verksamheterna i förhållande till den fördelning som bestämts i budgeten för året.”

KSU 1335-12 Ett underskott har uppkommit och av utredningen framgår att kommunen skrivet av underskottet. Kammarrätten anser att kommunen tilldelat den egna gymnasieverksamheten ett resurstillskott. Eftersom tillskottet inte har kommit de fristående skolorna till del, har likabehandlingsprincipen åsidosatts.

I samma mål men under rubriken *Volymförändringar (elevantal)* finner kammarrätten att kommunen tillfört den egna verksamheten ytterligare resurser genom att antalet elever minskat och kostnaden därmed ökat per elev. Motsvarande resurser ska ges till de fristående skolorna.

SKL:s kommentar:

Domarna ovan visar att med dagens bidragsregler har det blivit extra viktigt för kommunerna att i redovisningen skilja på kostnader som hör till kommunens huvudmannaskap (t.ex. bidragen till samtliga huvudmän, skolskjutsar och andra "centrala kostnader" som varken kommer kommunala eller fristående verksamheter direkt till godo) och kostnader som hör till de kommunala verksamheterna. Kommunerna måste kunna visa om ett underskott beror på fler barn och elever totalt sett eller ett underskott uppstått i de kommunala verksamheterna. Om underskott uppkommer i de kommunala verksamheterna torde man, genom att låta de kommunala enheterna ta med sig såväl över- som underskott till nästkommande år, kunna undvika diskussioner om tillskott till de fristående huvudmännen.

Sker ingen resultatöverföring och det inte finns speciella skäl till att kommunens verksamheter redovisar underskott, innebär ett underskott att kommunens verksamheter använt mer pengar än beslutat och på det sättet "själva tilldelat sig ett resurstillskott". Då kan det verka rimligt att de fristående huvudmännen får motsvarande resurser.

Det finns inga krav att kommunerna måste ha barn/elevpeng till de egna skolorna men samtidigt blir det svårt att jämföra om resursfördelningen sker på lika villkor, om en fristående skola får betalt per barn/elev medan den kommunala skolan får ett fast anslag. Har den kommunala skolan haft färre barn/elever än beräknat utan att få minskat anslag, har de kommunala verksamheterna faktiskt fått högre bidrag per barn/elev och på det sättet sluppit att anpassa organisationen. Har den kommunens skola haft fler barn/elever än beräknat utan att få en ökning av anslaget har kommunens skola fått lägre bidrag per barn/elev. I det fallet leder det kanske till att skolan redovisar underskott. Då är det viktigt att kunna visa att underskottet beror på ökat elevantal och inte på att kommunens verksamheter använt extra pengar per barn/elev.

7 Lokaler

Många överklaganden har rört lokaler. De flesta överklagande har gällt om huvudregel med genomsnittlig lokalkostnad eller undantagsregeln med faktisk lokalersättning ska användas. Diverse varianter däremellan har också prövats, liksom kommunernas underlag för beräkning av genomsnittlig lokalkostnad. Nedan har vi samlat några kamrarrättsdomar angående lokalkostnader:

KSU 2319-10, KSU 2245 Kommunen har undantagit två kommunala skolor vid beräkningen, därför blir det inget genomsnittligt belopp. Kommunen måste göra en ny beräkning enligt huvudregeln där alla skolor ingå eller ge ersättning för faktisk lokalkostnad.

KSU 2964-10 och 1439-10 Kommunen har tillämpat undantagsregeln och samtidigt begränsat maxkostnaden till kommunens genomsnitt. Förordningen ger ej utrymme för att kombinera huvud- och undantagsregel.

KJO 1893-11 Det är rimligt att den fristående skolan visar vilka alternativt som övervägts vid etableringen och att valt alternativ är rimligt. Huvudmannen har inte anfört tillräckligt för att kommunen ska behöva frånga huvudregeln.

KSU 2234-10 Den fristående skolans lokaler är större än vad skolan för närvarande har elevunderlag till. Ersättning med faktisk lokalkostnad skulle vara kostnadsdrivande.

KST 7509-10 Det har i målet inte visats att kommunens skolor har en onormalt låg kostnadsnivå eller att genomsnittsbeloppet för kommunens lokalkostnader för alla skolor är icke-representativt på orten. Det har inte heller visats att en jämförelse med kommunens genomsnittliga lokalkostnad blir uppenbart orimlig av något annat skäl.

8 Villkorade bidrag

KGO 2136-11, KGO 2489-11 Grundbeloppet har villkorats, att den enskilda förskolan måste ha samma sammansättning av personal som kommunen innebär en begränsning som inte är förenligt med lagstiftningen.

KGO 2181-11 Kostnader för ”Var sin dator” ska ingå i grundbeloppet utan att vara riktat, kommunens bidragssystem får inte vara detaljstyrande. Annars begränsas handlingsfriheten för huvudmannen.

KST 2284-12 Nämnden beslutade att inrätta en gemensam studie- och yrkesvägledning för samtliga folkbokförda elever. Kammarrätten konstaterar dock att studie- och yrkesvägledning ska ingå i posten undervisning och därmed saknas stöd för att underlätta att betala ut ersättning för studie- och yrkesvägledning. Att likabehandlingsprincipen (kommunens skolor hänvisas också till den gemensamma studievägledningen) eller att studie- och yrkesvägledningen inte fungerade tillfredsställande ändrar inte den bedömningen.

SKL:s kommentar: Av propositionen 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor framgår följande av sid 33: ”Avsikten är inte heller att kommunen ska besluta hur mycket varje enskild skola ska avsätta för var och en av de olika beståndsdelarna. Den bidragsgivande kommunens bidragssystem ska vidare inte vara bli detaljstyrande för hur den fristående skolan disponerar sina resurser. Detta skulle strida mot grunderna för mål- och resultatstyrningen av skolan och innebära en återgång till en förlegad regelstyrning. Det måste finnas frihet för den enskilda skolan/verksamheten att utifrån lokala behov och omständigheter göra sina egna prioriteringar av hur stora resurser man vill avsätta för ett visst ändamål. Om en enskild huvudman vill lägga större resurser på undervisning och pedagogisk verksamhet men mindre på utrustning och läromedel än vad fördelningen vid beräkningen av bidraget visade, ska huvudmannen vara fri att göra detta.”

9 Avläsningstillfällen

KJO 3088-11 Av förordningstext framgår endast att utbetalningar ska göras en gång per månad om man inte kommit överens om annat. Det saknas reglering när det gäller avstämningstillfällen av antalet barn och elever, vilket talar för att kommunen själva får avgöra hur ofta antalet barn och elever ska mätas.

SKL:s bedömning: När det gäller avläsningstillfällen bör kommunen fastställa tydliga riktlinjer så att det inte behöver uppstå diskussioner. Många kommuner har t.ex. fastställt ett visst datum varje månad då man gör avläsning. Den skola där barnet/eleven är inskrivet i (och verkligen deltar i verksamheten) får ersättningen. Därmed ska

kommunen inte hamna i en situation där två anordnare kräver betalat för samma barn/elev samma månad (med undantag för när ett barn faktiskt deltar i två olika verksamheter under dagen t.ex. allmän förskola och pedagogisk omsorg).

10 Socioekonomisk viktning/strukturbidrag/små skolor

Under förutsättning att kommunerna behandlar alla huvudmän likadant har socioekonomiska viktningar, strukturbidrag, bidrag för små skolor och andra extra tillägg accepterats i domstolarna. Har kommunen inte behandlat huvudmännen lika har det blivit bifall för huvudmännen. Det som domstolarna beaktat är om bidragen uppfyller likabehandlingsprincipen, inte kommunens rättighet att bestämma över detaljerna i resursfördelningssystemet.

FLI 4255-10, 5209-10 Extra tillskott för små skolor fördelas på lika sätt till alla huvudmän, men bolaget har inga små skolor.

FUM 838-10, 839-10 ska betala strukturbidrag även till enskild regi. Att endast ge det till kommunala förskolor är ett avsteg från likabehandlingsprincipen. Detta mål prövades även i kammarrätten, **KSU 55-11** men där framkom inget som föranledde någon ändring av förvaltningsrättens avgörande.

KGO 3666-11 Socioekonomiskt index har inte beräknats efter samma grunder till huvudmannen som för kommunens motsvarande verksamheter, därför fick huvudmannen bifall.

11 Tilläggsbelopp för särskilt stöd

Enligt förarbetena i proposition (2008/09:171) Offentliga bidrag på lika villkor, är tilläggsbeloppet endast avsett att ge möjlighet till särskild ersättning för enskilda elever som har omfattande behov av särskilt stöd. Det ska avse extraordinära stödåtgärder, som inte har koppling till den vanliga undervisningen, t.ex. tekniska hjälpmedel, assistenthjälp och anpassning av en skollokal. Kostnaderna för stödet ska vara omedelbart kopplade till en enskild elev och ha samband med dennes särskilda behov och förutsättningar för att kunna fullgöra sin skolgång. Med utgångspunkt i den grundläggande principen om likabehandling bör vid utbildning i en fristående skola extra resurser tilldelas för en elev vars omfattande behov av särskilt stöd skulle kräva extra resurser om eleven hade gått i hemkommunens skola. Kostnader för stöd i form av extra undervisning eller undervisning i en särskild grupp som syftar till att hjälpa elever med svårigheter att nå målen bör ingå i undervisningskostnaderna.

Många överklaganden berör tilläggsbeloppet för särskilt stöd. Eftersom det ska prövas individuellt är det oftast svårt att jämföra två domar med varandra. Det finns dock

några gemensamma utgångspunkter som förekommer i många domar; Stödbehovet ska vara extraordinärt, stödbehovet ska inte vara kopplat till undervisningen och lika-behandlingsprincipen ska tillämpas.

Ett överklagande om tilläggsbelopp för särskilt stöd har prövats i **Högsta förvaltningsdomstolen, mål 4314-11**. Högsta förvaltningsdomstolen beslutade att upphäva kamrarrättens och förvaltningsrättens dom och fastställa kommunens beslut att avslå ansökan om tilläggsbelopp. Av Högsta förvaltningsdomstolens bedömning framgår bl.a. att eftersom tilläggsbelopp endast ska lämnas i undantagsfall måste en utredning klart visa att eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd. De svårigheter som beskrivs i läkarintygen är enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening av det slag som kan kopplas samman med undervisningssituationen och som ska kunna hanteras inom ramen för grundbeloppet. I det medicinska underlaget finns inte något som visar att eleven har ett omfattande behov av särskilt stöd i den mening som ger rätt till tilläggsbelopp.

Frågor kan ställas till:

Mona Fridell, tfn 08-452 7910, mona.fridell@skl.se

Eva-Lena Arefäll, tfn 08-452 7945, eva-lena.arefall@skl.se

Bilaga 1 Beteckning domar

Beteckningarna på domarna utgår från nedanstående förkortningar följt av målets nummer.

FFA – Förvaltningsrätten i Falun

FGO – Förvaltningsrätten i Göteborg

FHA – Förvaltningsrätten i Härnösand

FJO – Förvaltningsrätten i Jönköping

FKA – Förvaltningsrätten i Karlstad

FLI – Förvaltningsrätten i Linköping

FLU – Förvaltningsrätten i Luleå

FMA – Förvaltningsrätten i Malmö

FST – Förvaltningsrätten i Stockholm

FUM – Förvaltningsrätten i Umeå

FUP – Förvaltningsrätten i Uppsala

FVA – Förvaltningsrätten i Växjö

KGO – Kammarrätten i Göteborg

KJO – Kammarrätten i Jönköping

KST – Kammarrätten i Stockholm

KSU – Kammarrätten i Sundsvall